

Nr 54.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen med förslag till lag med vissa bestämmelser om sjöfynd; given Stockholms slott den 18 januari 1918.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag med vissa bestämmelser om sjöfynd.

Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Eliel Löfgren.

Förslag

till

Lag

med vissa bestämmelser om sjöfynd.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

Var som i saltsjön inom svensk skärgård eller vid svensk kust eller i rikets segelbara insjöar, floder eller kanaler bärgar övergivet fartyg eller skeppsvrak eller till fartyg hörande redskap eller gods, evad sådant upptages från botten eller anträffas flytande på vattnet eller drivet å strand, vare skyldig att anmäla fyndet hos landsfiskal eller annan polisman eller hos tulltjänsteman; och skall det åligga den, som mottagit sådan anmälan, att därom ofördröjligen meddela distriktets tullförvaltning underrättelse.

2 §.

Har fartyg under resa bärgat något, som i 1 § sägs, avlämne befälhavaren det bärgade, jämte redogörelse för omständigheterna vid bärgningen, till tullförvaltningen å den svenska ort, dit han först anländer.

Anlöpes ej svensk hamn, give befälhavaren, å den utländska ort som han först anlöper, hos svensk konsul eller, där sådan ej finnes, hos annan behörig myndighet bärgningen till känna och låte, för så vitt det främmande landets lag ej annorledes stadgar, det bärgade å offentlig auktion försäljas; insände ock till redaren redogörelse för omständigheterna vid bärgningen samt redovise honom försäljningssumman. Redaren åligge därefter att till närmaste tullförvaltning avlämna de insända medlen jämte sagda redogörelse.

3 §.

Tullförvaltning, som mottagit underrättelse om bärgning enligt vad i 1 § eller 2 § första stycket sägs, vare skyldig att föranstalta om besiktning av fyndet samt att därefter låta i allmänna tidningarna samt i de av lotsstyrelsen utgivna Underrättelser för sjöfarande ävensom i tidning inom orten införa kungörelse om bärgningen med föreläggande för ägaren till det bärgade godset att anmäla sig hos tullförvaltningen inom nittio dagar från kungörandet i allmänna tidningarna eller inom den längre tid, ej överstigande ett år, från sagda kungörande, som generaltullstyrelsen kan för särskilt fall finna skäligt bestämma.

Kan det bärgade godset ej vårdas utan fara för försämring, skall det försäljas å offentlig auktion. De vid auktionen influtna medlen skola nedsättas i riksbanken på sätt särskilt stadgas för att, efter utgången av den i första stycket sagda tid, vederbörande tillhandahållas.

4 §.

Har kungörande skett och kommer ägaren inom förelagd tid samt visar sin rätt, tage han sitt åter, mot det att han till bärgaren utbetalar kostnaden för bärgningens kungörande och för fyndets vård samt bärgarlön, vars belopp i händelse av tvist bestämmes av domstol.

Kommer ej ägaren, skall strandfynd, där ej fall som i 6 eller 7 § avses är för handen, tillfalla kronan, efter avdrag av bärgarlön och kostnad, som nyss är nämnd, men annat fynd skall tillfalla bärgaren.

5 §.

Hava, då bärgning skett enligt vad i 2 § andra stycket sägs, de vid fyndets försäljning influtna medel avlämnats till tullförvaltning, varde medlen nedsatta i riksbanken på sätt särskilt stadgas; och skola i fråga om bärgningens kungörande och medlens tillhandahållande bestämmelserna i 3 § första stycket samt 4 § gälla i tillämpliga delar.

6 §.

Finnes vid besiktning, som i 3 § omförmäles, sammanlagda kostnaden för bärgningens kungörande samt för fyndets vård och försäljning böra beräknas till så högt belopp, att efter gäldande av nämnda kostnad skäligt bärgarlön ej kan ur fyndet utgå, skall tullförvaltningen äga att,

utan kungörande av bärgningen, omedelbart efter besiktningen utlämna fyndet till bärgaren.

7 §.

Överstiger fynds värde ej tio kronor, enligt intyg av landsfiskal eller av tulltjänsteman, vilken generaltullstyrelsen bemyndigat att utfärda sådant intyg, må, där tullförvaltningen ej finner särskild anledning föreligga för fyndets behandling i annan ordning, tullförvaltningen, utan vidare besiktning och utan kungörande av bärgningen, utlämna fyndet till bärgaren.

8 §.

Underlåter bärgare att göra sådan anmälan, som i 1 § sägs, eller underlåter befälhavare eller redare att, på sätt i 2 § är föreskrivet, tillkännagiva vad bärgat blivit, eller förskingrar eller undandöljer befälhavare eller redare något av de influtna medlen, straffes efter allmän lag.

Lämnar bärgare, befälhavare eller redare, i sviklig avsikt, oriktig uppgift angående omständigheterna vid bärgningen, eller vidtager han, i sådan avsikt, särskild åtgärd med det bärgade godset, eller underlåter befälhavare eller redare att, i enlighet med vad i 2 § stadgas, avlämna det bärgade eller därför influtna medel, dömes till böter från och med fem till och med femhundra kronor, där ej gärningen efter allmän lag bör beläggas med strängare straff.

I de fall, nu sagda äro, äge rätten förklara bärgarlön förverkad eller nedsätta dess belopp under vad eljest varit skäligt.

9 §.

Böter, som ådömas enligt denna lag, tillfalla kronan. Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skola de förvandlas efter allmänna strafflagen.

Denna lag skall träda i kraft den 1 maj 1918.

Genom denna lag upphäves lagen den 12 juni 1891, innefattande vissa bestämmelser angående sjöfynd; dock skall i fråga om fynd, som hos vederbörande myndighet angivits före den 1 maj 1918, sistnämnda lag tillämpas.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementens ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott måndagen den 31 december 1917.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden: PETERSSON,
SCHOTTE,
PETRÉN,
BRANTING,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
RYDÉN.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anförde chefen för justitiedepartementet, statsrådet Löfgren:

»Lagen den 12 juni 1891, innefattande vissa bestämmelser angående sjöfynd, återgiver, med någon jämkning i ordalagen, de stadganden, som innefattades i 184 och 185 §§ av 1864 års sjölag. I första stycket av 1 § i 1891 års lag betecknas såsom sjöfynd: övergivet fartyg, skeppsvrak samt till fartyg hörande redskap och gods, som bärgas i saltsjön inom svensk skärgård eller vid svensk kust eller i rikets segelbara insjöar, floder eller kanaler, evad sådant upptages från botten eller anträffas flytande på vattnet eller drivet å strand. Dylikt fynd skall av bärgaren anmälas hos närmaste krono- eller tullbetjänt, och denne har att ofördröjligen meddela distriktets tullkammare underrättelse

Lagen
den 12 juni
1891, inne-
fattande
vissa
bestämme-
lser angående
sjöfynd.

därom. Tullkammaren åligger enligt 2 § att om angivet fynd göra anmälan hos Kungl. Maj:ts befallningshavande i länet. Därefter skall befallningshavanden låta kungörelse om bärgningen införas tre gånger i allmänna tidningarna. Inom ett år från sista kungörandet står det ägaren öppet att anmäla sig. Kan han då visa sin rätt till godset, äger han återtaga detsamma mot att han till bärgaren utbetalar kostnaden för godsets kungörande och vård samt den bärgarlön, som domstol kan pröva skäligt att bestämma. Kommer ej ägaren, gälla olika regler allt efter som fråga är om strandvrak eller om annat fynd. Strandvrak tillfaller kronan, därvid dock bärgarlön samt kungörelse- och vårdnadskostnader avdragas. Annat sjöfynd får bärgaren behålla.

Tullstadgan
den 1 juli
1904.

Till bestämmelserna i 1891 års lag ansluta sig stadgandena i kungl. kungörelsen den 13 november 1891 angående antecknande och kungörande av märken och andra kännetecken å sjöfynd ävensom de i §§ 121—128 av tullstadgan den 1 juli 1904 samt §§ 107—109 av tjänstgöringsreglementet för tullverket den 14 december 1910 meddelade föreskrifterna om strandvrak och bottenfynd ävensom om gods, anträffat i öppen sjö.

Motion 1915.

I en vid 1915 års riksdag inom andra kammaren väckt motion, har anförts huvudsakligen följande: Då fråga vore om sjöfynd av ringa värde, kunde bärgarlönen — som plägade utgå med 60 procent av auktionsvärdet — icke anses ens tillnärmelsevis motsvara bärgarens möda och den fara, bärgningen kunde hava medfört; därtill komme, att bärgaren för att åtkomma bärgarlönen måste underkasta sig åtskilliga kostsamma och tidsödande formaliteter. Den i 1891 års lag stadgade proceduren borde därför, beträffande fynd till värde ej överstigande 50 kronor, förenklas därhän, att bärgaren finge fritt disponera godset mot ställande av borgen för att ägaren av det funna godset, om han komme inom stadgad tid, skulle erhålla godsets värde i penningar.

Vidare borde kronan, då det gällde strandvrak vars värde ej överstege 50 kronor och vartill ägare ej anmälde sig, avstå sin rätt till förmån för bärgaren, som i de flesta fall vore mindre bemedlad. Kronans inkomst av ringare strandvrak vore ganska obetydlig, särskilt med hänsyn till de med auktionerna förenade kostnader. Om förfarandet på detta sätt förenklades, kunde ock åtskilligt skrivarbete för tullförvaltningarna inbesparas.

Vid motionen var fogat ett av generaltullstyrelsens revisionsbyrås statistiska avdelning utfärdat intyg av innehåll, att kronans behållning av strandvrak, vars värde för varje redovisad post icke överstigit 50

kronor, utgjort under 1912 omkring 3,630 kronor samt under år 1913 omkring 4,315 kronor.

Lagutskottet har i sitt med anledning av motionen avgivna utlåtande förklarar sig anse gällande bestämmelser om sjöfynd vara i vissa avseenden mindre ändamålsenliga. Det omständliga förfaringsätt, som 1891 års lag föreskreve, vore föga lämpligt i de fall, då det bärgades värde vore ringa. Det vore ock antagligt, att i dylikt fall lagens bestämmelser ej sällan utan vidare eftersattes. Understundom kunde det även vara gagnlöst att kungöra godset, då ägaren, om han finge kännedom om kungörelsen, ej hade någon nämnvärd fördel av att göra sin rätt gällande. Det syntes därför önskvärt, att lagen medgäve ett enklare förfarande, när värdet av det bärgade godset vore så ringa, att det nu stadgade förfaringsättet icke lämpligen borde ifrågakomma. Var den antydda värdegränsen lämpligen borde sättas torde ej kunna med säkerhet bedömas utan särskilda undersökningar; det av motionärerna föreslagna beloppet av 50 kronor vore möjligen för högt. Hade godset vid besiktning befunnits falla under en fastställd värdegräns, borde det icke möta betänkligheter att, såsom i motionen föreslagits, låta godset fritt disponeras av bärgaren. Enligt motionen skulle i detta fall ägare till godset, då han anmälde sig, utfå godsets värde med vissa avdrag. Måhända vore det ändamålsenligt att gå ännu ett steg längre och — såsom i den norska lagen den 20 juli 1893 om strandning och vrak — föreskriva, att bärgaren skulle erhålla fyndet med full äganderätt, därest dess värde icke uppginge till vad som erfordrades för gäldande av bärgarlön sedan omkostnaderna för det i lagen föreskrivna förfarandet betalats. Något åsidosättande av ägarens berättigade intresse skulle en dylik bestämmelse ej innebära, då det i sådant fall ej kunde anses vara någon fördel för denne att få sitt åter.

Beträffande motionärernas förslag, att strandvrak, vartill ägare ej anmält sig, skulle, då dess värde ej överstege 50 kronor, tillfalla bärgaren och icke såsom enligt nuvarande bestämmelser kronan, funne utskottet en revision i sålunda angiven riktning vara önskvärd. Ur synpunkten av kronans intresse av inkomst torde enligt utskottets mening någon anmärkning mot en dylik anordning icke kunna göras, då inkomsten vore alltför obetydlig för att kunna anses av nämnvärd vikt för statsverket. För bärgaren kunde det vara av värde att ej, såsom nu ofta torde vara fallet, nödgas inropa godset å auktion för att tillsäkra sig någon fördel av bärgningen.

I enlighet med utskottets i berörda utlåtande gjorda hemställan, har riksdagen i skrivelse den 19 maj 1915 anhållit, att Kungl. Maj:t

Lagutskottet
1915.

Riksdagens
skrivelse
den 19 maj
1915.

täcktes efter verkställd utredning för riksdagen framlägga förslag till sådan ändring av 1891 års lag, att *dels* det i lagen föreskrivna förfaringssättet måtte beträffande sjöfynd av ringa värde förenklas, *dels ock* strandvrak av ringa värde måtte under vissa förutsättningar tillfalla bärgaren.

Inkomna
utlåtanden.

Över riksdagens ifrågavarande skrivelse hava infordrade utlåtanden inkommit *dels* från generaltullstyrelsen, vid vars utlåtande fogats yttranden från vederbörande tullförvaltningar, *dels* från kommerskollegium, som tillika överlämnat yttranden från försäkringsaktiebolaget Ocean samt Sveriges redareförening, *dels ock* från Kungl. Maj:ts befallningshavande i länen. Tillika har en skrivelse i ärendet ingivits av svenska flottningsschefsföreningen.

Kommerskollegium samt Kungl. Maj:ts befallningshavande ävensom redareföreningen hava tillstyrkt åtgärder i det av riksdagen angivna syftet. Däremot har försäkringsaktiebolaget Ocean uttalat sig mot den föreslagna lagstiftningen. Flottningsschefsföreningen har hemställt om tillägg av viss bestämmelse angående flottgods.

Generaltullstyrelsen, som funnit stadganden i den av riksdagen antydda riktning böra åvägabringas, har emellertid tillika förklarat sig anse ett verkligt behov påkalla en omgestaltning, även i andra avseenden, av bestämmelserna i 1891 års lag. De av styrelsen föreslagna ändringarna innefattas i ett av styrelsen utarbetat, vid dess utlåtande fogat förslag till ny lag i ämnet. De särskilda stadgandena i styrelsens lagförslag komma att i det följande närmare beröras.

Departements-
chefen.

Lika med riksdagen och de i ärendet hörda myndigheterna anser även jag, att gällande bestämmelser om sjöfynd böra omarbetas i den riktning, som i riksdagens förevarande skrivelse angivits. Emellertid torde även vissa av de ändringar i övrigt, vilka av generaltullstyrelsen föreslagits, vara av beskaffenhet att böra i detta sammanhang genomföras. Då därav föranledas ändringar i båda de paragrafer, av vilka den nuvarande lagen består, och därutöver vissa tillägg till de nuvarande bestämmelserna, synes det vara lämpligast, att en helt ny författning i ämnet utfärdas; och har jag förty låtit inom justitiedepartementet upprätta förslag till *lag med vissa bestämmelser om sjöfynd*. För de särskilda bestämmelserna i detta förslag anhåller jag att nu få redogöra.

1 och 2 §§. Generaltullstyrelsen har hemställt, att med hänsyn till kronans eventuella äganderätt till strandvrak och i enlighet med en praxis, som utbildat sig inom tullverkets förvaltning, såsom strandvrak, i styrelsens lagförslag benämnt strandfynd, skulle anses varje fynd av den i lagen

avsedda beskaffenhet, som anträffades drivet å strand eller flytande på vattnet i saltsjön inom svenskt territorialvatten eller i rikets segelbara insjöar, floder eller kanaler; varemot med uttrycket fynd i öppen sjö skulle förstås endast gods, som bärgats inom internationellt vatten.

Till genomförande av en så väsentlig förändring i de grunder, varpå den ifrågavarande lagstiftningen vilar, torde emellertid enligt min mening tillräckliga skäl icke föreligga; och har alltså styrelsens berörda hemställan icke föranlett någon åtgärd.

Förslagets 1 och 2 §§ motsvara gällande lags 1 §, med uteslutande av ansvarsbestämmelserna, vilka förts till 8 § av förslaget, och med vidtagande av vissa jämkningar i övrigt. Angående den ändring, som gjorts i fråga om myndighet till vilken redare skall avlämna influtna auktionsmedel, får jag hänvisa till redogörelsen för 3 § i förslaget.

Så väl generaltullstyrelsen och kommerskollegium som ett flertal av Kungl. Maj:ts befallningshavande hava hemställt, att Kungl. Maj:ts befallningshavandes befattning med ärenden angående sjöfynd måtte upphöra och hithörande göromål uppdragas åt vederbörande tullförvaltningar. En sådan anordning synes mig leda till ett enklare och snabbare förfarande, vadan densamma upptagits i departementsförslaget.

3 §.

I fråga om kungörande av sjöfynd har generaltullstyrelsen föreslagit, att kungörelse skall införas jämväl i den av lotsstyrelsen euligt dess instruktion utgivna veckoskriften Underrättelser för sjöfarande, varjämte flottningsschefsföreningen hemställt, att kungörande av fynd skall ske även i någon ortstidning. Dessa framställningar har jag funnit böra beaktas. Tillika har jag ansett, att ej flera än en kungörelse må i varje särskilt fall erfordras; en dylik inskränkning i kungörelsernas antal har vidtagits i åtskilliga nyare författningar.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Älvsborgs län har framhållit, hurusom stadgandet i 2 § av 1891 års lag om en inställetid av ett år för ägare till bärgat gods motsvarade ett äldre primitivt kommunikationsväsen; vid den utveckling, samfärdselmedlen numera vunnit, borde nämnda tid utan olägenhet kunna förkortas. Jämväl kommerskollegium och generaltullstyrelsen hava tillstyrkt en förkortning av sagda inställetid. Även jag anser en dylik förkortning lämpligen kunna ske; i enlighet med styrelsens hemställan har i departementsförslaget upptagits en inställetid av nittio dagar från kungörandet i allmänna tidningarna, vilken tid dock kan för särskilt fall av styrelsen utsträckas intill ett år.

Departementsförslagets 4 § återgiver motsvarande bestämmelser i nuvarande 2 §, därvid emellertid beträffande rätten till strandfynd hänvisning skett till 6 och 7 §§ i departementsförslaget.

4 §.

5 §.

I 5 § hava bestämmelser meddelats för det i förslaget 2 § andra stycket avsedda fall, att medel, som influtit för gods bärgat under fartygs resa, av redaren avlämnats till vederbörande tullförvaltning.

6 och 7 §§.

Jag övergår nu till de bestämmelser i förslaget, vilka närmast hänföra sig till riksdagens ifrågavarande framställning. Kommerskollegium och Kungl. Maj:ts befällningshavande hava tillstyrkt, att, på sätt riksdagen hemställt, strandvrak av ringa värde måtte tillfalla bärgaren samt att det i 1891 års lag föreskrivna förfaringssättet måtte beträffande sjöfynd av ringa värde förenklas.

Motionärernas förslag, att bärgare skulle mot borgen tilläggas rätt att få disponera funnet gods, har av åtskilliga av de genom generaltullstyrelsen hörda tullförvaltningarna ansetts vara ur praktisk synpunkt olämpligt, om icke utförbart, till följd varav detta förslag blivit av dessa förvaltningar liksom ock av styrelsen avstyrkt.

Styrelsen har däremot, såsom nyss antytts, förordat en bestämmelse av innehåll, att fynd, vars värde vid besiktning finnes uppgå till högst trettio kronor, må kunna, för så vitt beräknade kostnader för bärgningens kungörande samt fyndets vård och försäljning prövas av vederbörande tullförvaltning komma att uppgå till sammanlagt så högt belopp, att skälig bärgarlön ej skulle kunna av fyndet uttagas, utan kungörande av bärgningen och ändå att det bärgade är hänförligt till strandfynd, till bärgaren utlämnas med full äganderätt mot gäldande av kostnaderna för fyndets vård och besiktning. Vidare har styrelsen föreslagit, att, där värdet av fynd uppgår till högst tio kronor, enligt intyg, avgivet av behörig krono- eller tullbetjäning i befälsgrad i samband med den underrättelse om fyndet, som bärgaren är skyldig att avgiva, fyndet må, där tullförvaltningen ej finner grundad anledning föreligga för dess behandling i eljest stadgad ordning, av tullförvaltningen, utan särskild besiktning eller kungörelse, till bärgaren utlämnas med full äganderätt.

Styrelsens förslag i dessa delar ansluter sig i viss mån till vad som stadgas i §§ 7 och 12 av den av lagutskottet omförmälda norska lagen den 20 juli 1893 om strandning och vrak samt i §§ 10 och 14 av den danska strandningslagen den 10 april 1895.

Då de av styrelsen föreslagna bestämmelserna synas vara ändamålsenliga och ägnade att tillgodose de av riksdagen i ämnet uttalade önskemålen, har jag låtit i departementsförslaget införa föreskrifter i sådan riktning. Därvid har emellertid beträffande det första av styrelsen berörda fallet någon särskild värdegräns, motsvarande den av styrelsen

förordade vid trettio kronor, ansetts icke böra fastställas; departementsförslaget överensstämmer härutinnan med nyssnämnda norska lag.

Något undantag från de allmänna bestämmelserna om tullavgift för utifrån införda varor är icke för närvarande gällande beträffande sjöfynd, utan äro särskilda föreskrifter om sådan avgifts utgörande, vad sjöfynd angår, givna i tullstadgan §§ 127 och 128 samt i tjänstgöringsreglementet för tullverket § 108. Styrelsen har nu i anslutning till vad som gäller enligt sagda norska lag föreslagit, att sjöfynd, vars värde uppgår till högst tio kronor och som, enligt vad nyss är sagt, till bärgaren utlämnas utan särskild besiktning eller kungörelse, skall vara fritt från tullavgift. En bestämmelse i denna riktning synes mig lämpligen böra meddelas, men torde densamma hava sin plats i tulltaxeförordningen. Förslag till ändring av förordningen i denna riktning är under utarbetande i finansdepartementet.

I 1 § av 1891 års lag hava bestämmelser meddelats om ansvar och annan påföljd för förseelse, som där avses. Dessa bestämmelser fingo sin nuvarande lydelse genom lagen den 13 december 1912; de då vidtagna ändringarna sammanhängde med de ändringar, som samtidigt gjordes i nionde kapitlet sjölagen, och särskilt med införandet i 225 § av de i nuvarande sista stycket av paragrafen upptagna stadganden om påföljd för den, som under deltagande i bärgning gör sig skyldig till stöld eller snatteri eller till undandöljande av bärgat gods eller annan sviklig handling.

Generaltullstyrelsen har nu föreslagit, att vad i 1891 års lag sålunda stadgas skall gälla även då bärgare, befälhavare eller redare i bedrägligt syfte lämnar oriktig uppgift om förhållandena vid bärgningen.

Vidare har styrelsen funnit särskilda bestämmelser erforderliga till förekommande av ett illojalt utnyttjande av de av styrelsen föreslagna, i 6 och 7 §§ av departementsförslaget upptagna specialföreskrifterna angående strandfynd av ringa värde. Den uppfattning, som styrelsen härutinnan gör gällande, framträdde redan vid 1850—51 års riksdag, då i en motion hade föreslagits, att sjöfynd under tio riksdalers värde skulle tillfalla bärgaren. Motionen avslogs på hemställen av vederbörande utskott; i sitt utlåtande över förslaget anförde utskottet, att ehuru det sällan torde inträffa, att ägare till strandat gods av så ringa värde anmälde sig för att återfå detsamma, utskottet likväl funne det betänkligt att i lag stadga rättighet för bärgaren att behålla godset. Ett dylikt stadgande skulle enligt utskottets mening kunna föranleda därtill, att den eller de, som bärgat gods av högre värde, fördelade detsamma i smärre partier, vart och ett i värde under-

stigande 10 riksdaler, som de uppgåve sig hava bärgat vid särskilda tillfällen; bevisning om annat förhållande vore svår att åstadkomma, då vid bärgningstillfällen andra personer än bärgaren sällan vore tillstädes.

Lagutskottet vid 1915 års riksdag erinrade om detta yttrande, men ansåg de däri uttalade betänkligheterna ej kunna tillmätas avgörande betydelse, helst som den besiktning och värdering av det bärgade, som skulle av myndighet verkställas, kunde sammanbindas med någon lämplig summarisk undersökning om bärgningens förlopp.

Den tankegång, som kom till uttryck i berörda utskottsutlåtande vid 1850—51 års riksdag, har upptagits av försäkringsaktiebolaget Ocean i dess förutnämnda skrivelse. Bolaget har anfört, att mängden och värdet av det virke, som dreves å land vid västkusten, ofta vore synnerligen avsevärda. Då fartygs däckslast av trävaror spolades över bord, kunde högst betydande virkesmassor bärgas. Därvid tillginge vanligen så, att ett stort antal personer uppsamlade vrakgodset och toge detsamma, uppdelat i många små partier, till olika ställen på skären och utefter kusten. Om bestämmelser av nu ifrågavarande innehåll meddelades, låge det nära till hands att göra den uppdelning, som erfordrades för att varje särskild bärgares andel skulle vid värdering finnas understiga det fastställda värdet, även om hela det bärgade partiet vore värt tusentals kronor.

Med anledning av liknande farhågor, som framförts i åtskilliga av de av tullförvaltningarna avgivna yttrandena, har generaltullstyrelsen i sitt förslag infört ett stadgande därom, att, då vid värdering av fynd eller eljest av å fyndet förefintliga märken eller av andra omständigheter uppenbarligen framgår, att fyndet tillhör samma ägare eller gått förlorat vid samma sjöolycka som annat samtidigt eller under närmaste tiden därförut bärgat och hos tullförvaltningen anmält sjöfynd av likartad beskaffenhet, fyndet skall behandlas med hänsyn till sammanlagda värdet av de sålunda gjorda fynden. Vidare har styrelsen med hänsyn till de av styrelsen föreslagna bestämmelserna om sjöfynd av ringa värde hemställt, att en föreskrift måtte meddelas av innehåll, att den, som i syfte att få fynd behandlat enligt omförmälda bestämmelser uppsåtligen lämnade oriktig uppgift eller i sagda syfte vidtog särskild åtgärd med fyndet, skulle hava förverkat bärgarlön, där sådan eljest skolat till honom utgå, varjämte han skulle straffas efter allmän lag.

Även enligt min mening lär det, vid genomförande av de nya stadgandena angående sjöfynd av ringa värde, med skäl kunna be-

faras, att mindre nogräknade bärgare företaga sig att uppdelas större fynd i småposter, som var för sig falla nedom den fastställda värdegränsen. Emellertid synes den omständigheten, att flera anmälda sjöfynd finnas tillhöra samma ägare eller hava gått förlorade vid samma sjöolycka, icke i och för sig böra utesluta tillämpningen av nyssnämnda stadganden. Däremot torde, i enlighet med vad styrelsen hemställt, särskilda ansvarsbestämmelser böra meddelas till förebyggande av missbruk i nu ifrågavarande avseende. Dessa bestämmelser torde böra gälla för varje fall, då bärgare, befälhavare eller redare i sviklig avsikt lämnar oriktig uppgift angående omständigheterna vid bärgning eller vidtager särskild åtgärd med bärgat gods. Med en sådan avfattning komma ansvarsbestämmelserna att bliva verksamma icke blott i de nu närmast avsedda fall, då fråga kan vara om tillämpning av föreskrifterna i 6 eller 7 §, utan även eljest då bärgare, befälhavare eller redare svikligen lämnar oriktig uppgift om förhållandena vid bärgningen, exempelvis då någon, som bärgat gods drivet å strand, uppgiver, att han anträffat detsamma flytande på vattnet.

Förevarande 8 § av förslaget upptager, förutom bestämmelser motsvarande de förutnämnda i 1 § av 1891 års lag meddelade, tillika stadganden om ansvar för sådant svikligt förfarande, som jag nyss angivit. Därvid har emellertid iakttagits, att för samtliga de i den föreslagna paragrafen upptagna fall föreskriften om förverkande eller nedsättning av bärgarlön avfattats i överensstämmelse med stadgandet i sista stycket av den förutnämnda 225 § sjölagen.

Slutligen torde jag få redogöra för flottningsschefföreningens förut omförmälda skrivelse. Föreningen har däri anfört bland annat, att vid Sveriges kuster årligen förolyckades stora mängder med inregistrerat märke försett flottgods. Detta bleve vid tillvaratagandet behandlat enligt 1891 års lag, ehuru enligt föreningens mening lagen icke vore tillämplig å sådant gods. Sannolikt vore, att trots en allt mera utvecklade flottningsteknik denna betydliga kvantitet komme att ökas. Nu vore emellertid, enligt vad erfarenheten givit vid handen, många olägenheter förenade med tillvaratagandet av virkesägarens anspråk på återfående av sin tillhörighet, vare sig dessa anspråk bevakades av honom själv eller av vederbörande flottningsschefförening; och på grund därav uppstode stora förluster. Då de av riksdagen begärda ändringarna syntes ytterligare försvåra virkesägarnas ställning, finge föreningen hemställa, att lagen måtte förse med det tillägg, att densamma icke omfattade flottgods, som bure hos flottningsschefförening inregistrerat märke. Till fullständigande av ifrågavarande lag torde lämpligen böra

meddelas ytterligare bestämmelser, vilka eventuellt även kunde tänkas inrymda i den nya flottningsslagsstiftning, vartill förslag vore under utarbetande. Lämpligen torde genom dylika bestämmelser landets kuster kunna indelas i olika distrikt, och borde inom vart och ett av dessa viss flottningsförening vara berättigad att tillvarataga löskomet flottgods, varvid eventuellt bärgare skulle ersättas av föreningen enligt officiellt fastställd taxa.

Att nu utan vidare undantaga från ifrågavarande lags tillämpning sådant flottgods, som bär hos flottningsförening inregistrerat märke, torde näppeligen låta sig göra. Vad föreningen i ämnet anfört synes emellertid vara förtjänt av beaktande och skall uppmärksammas i samband med det för närvarande inom justitiedepartementet pågående arbetet med en allmän revision av flottningsslagsstiftningen.»

Föredraganden uppläste därefter ifrågavarande lagförslag, av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar, samt hemställde, att för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål lagrådets utlåtande över förslaget måtte genom utdrag av protokollet inhämtas.

Till denna hemställan, som biträdades av statsrådets övriga ledamöter, täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall.

Ur protokollet:
Israel Myrberg.

Bilaga.

Förslag

till

Lag

med vissa bestämmelser om sjöfynd.

Häri genom förordnas som följer:

1 §.

Var som i saltsjön inom svensk skärgård eller vid svensk kust eller i rikets segelbara insjöar, floder eller kanaler bärgar övergivet fartyg eller skeppsvrak eller till fartyg hörande redskap eller gods, evad sådant upptages från botten eller anträffas flytande på vattnet eller drivet å strand, vare skyldig att anmäla fyndet hos landsfiskal eller annan polisman eller hos tulltjänsteman; och skall det åligga den, som mottagit sådan anmälan, att därom ofördröjligen meddela distriktets tullförvaltning underrättelse.

2 §.

Har fartyg under resa bärgat något, som i 1 § sägs, avlämne befälhavaren det bärgade, jämte redogörelse för omständigheterna vid bärgningen, till tullförvaltningen å den svenska ort, dit han först anländer.

Anlöpes ej svensk hamn, give befälhavaren, å den utländska ort som han först anlöper, hos svensk konsul eller, där sådan ej finnes, hos annan behörig myndighet bärgningen till känna och låte, för så vitt det främmande landets lag ej annorledes stadgar, det bärgade å offentlig auktion försäljas; insände ock till redaren redogörelse för omständigheterna vid bärgningen samt redovise honom försäljningssumman. Redaren åligge därefter att till närmaste tullförvaltning avlämna de insända medlen jämte sagda redogörelse.

3 §.

Tullförvaltning, som mottagit underrättelse om bärgning enligt vad i 1 § eller 2 § första stycket sägs, vare skyldig att föranstalta om besiktning av fyndet samt att därefter låta i allmänna tidningarna samt i de av lotsstyrelsen utgivna Underrättelser för sjöfarande ävensom i tidning inom orten införa kungörelse om bärgningen med föreläggande för ägaren till det bärgade godset att anmäla sig hos tullförvaltningen inom nittio dagar från kungörandet i allmänna tidningarna eller inom den längre tid, ej överstigande ett år, från sagda kungörande, som generaltullstyrelsen kan för särskilt fall finna skäligt bestämma.

Kan det bärgade godset ej vårdas utan fara för försämring, skall det försäljas å offentlig auktion. De vid auktionen influtna medlen skola nedsättas i riksbanken på sätt särskilt stadgas för att, efter utgången av den i första stycket sagda tid, vederbörande tillhandahållas.

4 §.

Har kungörande skett och kommer ägaren inom förelagd tid samt visar sin rätt, tage han sitt åter, mot det att han till bärgaren utbetalar kostnaden för bärgningens kungörande och för fyndets vård samt bärgarlön, vars belopp i händelse av tvist bestämmes av domstol.

Kommer ej ägaren, skall strandfynd, där ej fall som i 6 eller 7 § avses är för handen, tillfalla kronan, efter avdrag av bärgarlön och kostnad, som nyss är nämnd, men annat fynd skall tillfalla bärgaren.

5 §.

Hava, då bärgning skett enligt vad i 2 § andra stycket sägs, de vid fyndets försäljning influtna medel avlämnats till tullförvaltning, varde medlen nedsatta i riksbanken på sätt särskilt stadgas; och skola i fråga om bärgningens kungörande och medlens tillhandahållande bestämmelserna i 3 § första stycket samt 4 § gälla i tillämpliga delar.

6 §.

Finnes vid besiktning, som i 3 § omförmäles, sammanlagda kostnaden för bärgningens kungörande samt för fyndets vård och försäljning böra beräknas till så högt belopp, att efter gäldande av nämnda kostnad skälig bärgarlön ej kan ur fyndet utgå, skall tullförvaltningen äga att,

utan kungörande av bärgningen, omedelbart efter besiktningen utlämna fyndet till bärgaren.

7 §.

Överstiger fynds värde ej tio kronor, enligt intyg av landstiskal eller av tulltjänsteman, vilken generaltullstyrelsen bemyndigat att utfärda sådant intyg, må, där tullförvaltningen ej finner särskild anledning föreligga för fyndets behandling i annan ordning, tullförvaltningen, utan vidare besiktning och utan kungörande av bärgningen, utlämna fyndet till bärgaren.

8 §.

Underlåter bärgare att göra sådan anmälan, som i 1 § sägs, eller underlåter befälhavare eller redare att, på sätt i 2 § är föreskrivet, tillkännagiva vad bärgat blivit eller avlämna det bärgade eller därför influtna medel, eller förskingrar eller undandöljer befälhavare eller redare något av de influtna medlen, straffes efter allmän lag.

Lämnar bärgare, befälhavare eller redare, i sviklig avsikt, oriktig uppgift angående omständigheterna vid bärgningen, eller vidtager han, i sådan avsikt, särskild åtgärd med det bärgade godset, dömes till böter från och med fem till och med femhundra kronor, där ej gärningen efter allmän lag bör beläggas med strängare straff.

I de fall, nu sagda äro, äge rätten förklara bärgarlön förverkad eller nedsätta dess belopp under vad eljest varit skäligt.

9 §.

Böter, som ådömas enligt denna lag, tillfalla kronan. Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skola de förvandlas efter allmänna strafflagen.

Denna lag skall träda i kraft den 1 maj 1918.

Genom denna lag upphäves lagen den 12 juni 1891, innefattande vissa bestämmelser angående sjöfynd; dock skall i fråga om fynd, som hos vederbörande myndighet angivits före den 1 maj 1918, sistnämnda lag tillämpas.

*Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd fredagen
den 18 januari 1918.*

Närvarande:

Justitieråden GULLSTRAND,
VON SETH,
WEDBERG,
Regeringsrådet PLANTING-GYLLENBÅGA.

Enligt lagrådet tillhandakommit utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 31 december 1917, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål inhämtas över upprättat förslag till *lag med vissa bestämmelser om sjöfynd*.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av chefen för justitiedepartementets lagavdelning Hjalmar Himmelstrand.

Lagrådet lämnade förslaget utan annan anmärkning än att, enär den i 8 § första stycket omförmälda underlåtenhet att avlämna det bärgade eller därför infutna medel svårligen kunde anses falla under något straffbud i allmän lag, den i lagrummet förekommande straffhänvisningen icke borde omfatta ifrågavarande underlåtenhet, utan straff för densamma borde utsättas, såsom i andra stycket av paragrafen skett beträffande där omhandlade förseelser.

Ur protokollet:

Erik Ölander.

*Utdrag ur protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
fredagen den 18 januari 1918.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden: PETERSSON,
SCHOTTE,
PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
RYDÉN.
UNDÉN,
THORSSON.

Chefen för justitiedepartementet statsrådet Löfgren anmälde, efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet, lagrådets denna dag avgivna utlåtande över det den 31 december 1917 till lagrådet remitterade förslaget till *lag med vissa bestämmelser om sjöfynd*.

Föredraganden redogjorde för utlåtandets innehåll samt förmälde, att han låtit i förslaget vidtaga den ändring, om vilken lagrådet hemställt. Därefter uppläste föredraganden det sålunda omarbetade förslaget samt hemställde, att detsamma måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle till riksdagen avlätas proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Henry Lindberg.